



# ilahiyat akademi

Sayı: 16, 2022, ss. 63-82.

Issue: 16, 2022, pp. 63-82.

## Din ve Değerler Eğitimi Açısından 'Tay' Animasyon Sinema Filminin İncelemesi

Analysis of 'Tay' Animated Motion Picture in Terms of Religion and Values Education

**Rabia Yıldırım**

Arş. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Din Bilimleri Anabilim Dalı

Res. Assist. Dr., Kutahya Dumlupınar University, Faculty of Islamic Sciences, Religious Sciences Department

Kütahya/Türkiye

[Rabia.yildirim@dpu.edu.tr](mailto:Rabia.yildirim@dpu.edu.tr) | ORCID: 0000-0001-8208-3513 | ROR ID: [03jtrja12](https://orcid.org/03jtrja12)**Makale Bilgisi** **Article Information****Makale Türü** **Article Type**

Araştırma Makalesi Research Article

**Geliş Tarihi** **Date Received**

14 Kasım 2022 14 November 2022

**Kabul Tarihi** **Date Accepted**

27 Aralık 2022 27 December 2022

**Yayın Tarihi** **Date Published**

31 Aralık 2022 31 December 2022

**İntihal** **Plagiarism**

Bu makale, Turnitin yazılımı ile taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned with Turnitin software. No plagiarism detected.

**Etik Beyan** **Ethical Statement**

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Rabia Yıldırım).

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Rabia Yıldırım).

**CC BY-NC 4.0 lisansı ile lisanslanmıştır.** **Licensed under CC BY-NC 4.0 license.**Yıldırım, Rabia. "Din ve Değerler Eğitimi Açısından 'Tay' Animasyon Sinema Filminin İncelemesi". *İlahiyat Akademi* 16 (Aralık 2022), 63-82. DOI: [10.52886/ilak.1204432](https://doi.org/10.52886/ilak.1204432)**Atıf/ Cite as**Yıldırım, Rabia. "Analysis of 'Tay' Animated Motion Picture in Terms of Religion and Values Education". *Theological Academia* 16 (December 2022), 63-82. DOI: [10.52886/ilak.1204432](https://doi.org/10.52886/ilak.1204432)

## Özet

Günümüzde günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen bilgisayar, internet gibi görsel iletişim araçları eğitim ve öğretimi daha anlamlı ve kalıcı kılmak açısından oldukça önemlidir. Görsel, işitsel ve etkileşimli özellikleri ile bilgiyi çeşitli şekillerde sunan animasyonlar ve çizgi filmler çocukların kişilik oluşumunda etkilidir. Bu yapımlarda zararlı içeriklerden çocukların daha az etkilenmesini sağlamak için faydalı içeriklerin daha fazla yapılması gerekmektedir. Çünkü doğru kişilik yapısına sahip bireyler yetiştirmek için faydalı içerikleri takip etmek önemlidir. Ayrıca özellikle animasyon ve çizgi filmler birlik, sevgi, saygı vb. değerlerin kazandırılması ve öğretilmesi açısından önemli araçlardır. Çünkü çocuklar artık görsel-işitsel iletişim ve öğrenme araçlarına daha fazla ihtiyaç duymakta ve bu araçlar dikkatlerini daha fazla çekmektedir. Bu nedenle bu tür araçlar, özellikle eğitim amaçlı olarak kullanışlıdır. Çizgi filmler ve animasyonlar bir bütün olarak bir tema içerir. Başka bir deyişle, çocuklara kazandırılmak istenen hedef davranışlar vardır. Hedef davranışlar ve öğretilmek istenen değerler ise ancak çocuklar için hazırlanan yapımların bütüncül olarak incelenmesi ile ortaya konulabilir. Bu çalışmada, TRT ortak yapımı ile hazırlanan 2022 Eylül ayında sinemalarda gösterime giren "Tay" adlı animasyon filminin din ve değerler eğitimi açısından incelenmesi yapılmıştır. Bu kapsamda, filmde anlatılan hikâyeden kısaca bahsedilmiş ve çalışma çeşitli görseller ile desteklenmiştir. Bu çalışmada çocukların dikkatini çeken ve çok yoğun izlenen "Tay" isimli animasyon filminde bulunan dini ve değer içerikli anlatım, tutum ve davranışlar ile özellikle çocuklara kazandırılmak istenen mesajların ortaya konulması amaçlanmıştır. Olumlu davranış ve değerlerin çocuklara öğretilmesinde çizgi film ve animasyonlar önemli materyallerdir. Özellikle 3-6 yaş arası çocukların dikkatini daha fazla çeker ve eğitim öğretimde kullanılır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca veri toplama tekniği olarak literatür taraması ve doküman incelemesinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda araştırma konusuna benzer literatür taranarak çeşitli bulgular tespit edilmiştir. Böylece çalışmamızda elde edilen veriler incelenen literatür ışığında değerlendirilmiştir. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre "Tay" 3D animasyon sinema filminde, peygamberimizin hicret döneminde yaşadıklarına atıfta bulunulmakta, verilen bu bilgiler çocuklar özelinde merak uyandırıcı ve ilgi çekici şekilde izleyiciye sunulmaktadır. Kültürel değerler taşıyan deyimler ve atasözlerine yer verilen animasyonda ayrıca çocuklara kötü örnek olacak olumsuz öğelere yer verilmediği, filmdeki ana karakterlerin çocukların örnek alabileceği olumlu davranışlar sergilediği görülmektedir. Bu animasyon filmi üzerinden verilmeye çalışılan mesajların özellikle sevgi, iyilik, dostluk değerleri üzerinde durması, ailenin önemine vurgu yapması ve çocuklarda din ve değer eğitimi farkındalık oluşturmaya yönelik olması çerçevesinden bakıldığında çalışmanın din ve değerler eğitimi açısından, önemli bir içeriğe sahip olduğunu söyleyebiliriz. Dini içerik ve değerlerin kazandırılmasında bu animasyon filminin son derece önemli bir adım olduğu ifade edilebilir. Benzer formattaki yapımların çoğaltılmasının çocukların din ve değer öğretimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Din Eğitimi, Değerler Eğitimi, Çizgi Film, Animasyon, Değerler.

## **Abstract**

Visual communication tools such as computers and the internet, which have become an indispensable part of our daily life in the 21st century, are very important in terms of making education more meaningful and permanent. With its visual, auditory and interactive features, time and presentation of information in various ways, animations and cartoons are influential in the formation of children's personalities. In these productions, it is necessary to make more useful content to ensure that children are less affected by harmful content. Because it is important to follow useful content in order to raise individuals with the right personality structure. In addition, especially animation and cartoons unity, love, respect and so on. They are important tools in terms of gaining and teaching values. In addition, animation and cartoons are important tools for teaching and acquiring values of unity, love, respect, and so on. Because children now need audio-visual communication and learning tools more and these tools attract their attention more. Therefore, such tools are especially useful for educational purposes. Cartoons and animations as a whole contain a theme. In other words, there are target behaviors that children want to gain. Target behaviors and values to be taught can only be revealed by examining production for children holistically. In this study, the animation movie "Tay", which was released in theaters in September 2022, prepared with the co-production of TRT, was examined in terms of religion and values education. In this context, the story told in the movie was briefly mentioned and the study was supported with various visuals. In this study, it is aimed to reveal the religious and value-based expressions, attitudes and behaviors in the animated movie "Tay", which attracts the attention of children and is watched very intensely, and the messages that are especially desired to be given to children. Cartoons and animations are important materials in teaching children about positive behaviors and values. It attracts the attention of children especially between the ages of 3-6 and is used in education. In the research, the qualitative research method was used and literature review and document review data collection techniques were used. In this context, various findings were determined by scanning the literature similar to the research subject. Thus, the data obtained in our study were evaluated in the light of the examined literature. According to the results obtained in the study, the "Tay" 3D animated feature film refers to the life of our prophet during the Hijra period, and this information is presented to the audience in a curious and interesting way, especially for children. In the animation, which includes idioms and proverbs with cultural values, it is also seen that negative elements that will be bad examples for children are not included, and the main characters in the movie exhibit positive behaviors that children can take as an example. Considering that the messages that are tried to be given through this animated film, especially emphasize the values of love, kindness and friendship, emphasize the importance of the family, and aim to raise awareness of religion and value education in children, we can say that the study has an important content in terms of religion and values education. It can be stated that this animation the film is an extremely important step in gaining religious content and values. It is thought that duplication of productions in similar formats will contribute to the education of children in religion and values.

**Keywords:** Religious Education, Values Education, Cartoon, Animation, Values.

## Giriş

Dijitalleşen günümüz dünyasında çocukları etkileyen araçlar çok çeşitlenmiş ve artmıştır. Bu araçların başında ise televizyon, internet ve telefon gelmektedir. Özellikle görsel zekâyâ hitap eden yayınlar çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor süreçlerine etki ettiği yakinen gözlemlenmektedir. Çocukları ekran başına çeken programların başında çizgi filmler ve animasyonlar gelmektedir. Eskiden çocuklar masal ve hikâye dinleyerek büyürken bugün ekran karşısında kurgulanan masal ve hikâyelerin görüntülü versiyonunu izleyebilmektedir. Çocuklara yönelik çizgi film ve animasyonlar, masal ve hikâyeler kadar hayal dünyasını geliştiremeye de gelişen kişiliğine ekranda sunulan biçimiyle işlenmekte ve onları derinden etkilemektedir. Anlatılan hikâye kahramanı ekranda nasıl gösterilirse çocuğun zihninde de o şekilde kalmakta ve çocuk herhangi bir hayali tasarlayamamaktadır. Fakat çizgi filmlerin etkisine bakıldığında çocuğun zihin ve duyu dünyasına net ve belirli bir şekilde girebilmenin önemli bir yolu olduğu söylenebilir.

Televizyon, sinema ve internet yoluyla ulaşan çeşitli yayınlar yetişkinler açısından bir eğlence ve bilgilenme olarak görülebilir. Fakat çocuklar için bu yayınlar hayatın öğrenilmesi, yeni bilgilerin elde edilmesi, hayatın anlamlandırılması ve en önemlisi kimlik ve kişiliğin oluşmasına etki eden bir etmen haline gelmektedir. Ekranda gördüğü görüntülerden örnekler çıkaran çocuk, olaylar arasındaki sebep sonuç ilişkisini kurar ve zihnindeki sorulara kısmen yanıt bulur. Çocuk, aldığı bilgiler ile kendi yaşantısını da karşılaştırarak bazı sonuçlara ulaşabilir. Böylece çocuğun kitle iletişim aracı yoluyla elde ettiği bilgi, duyu, düşünce ve davranışlar kendi düşünce sistemine yansiyarak doğrudan hayatını etkiler ve şekillendirir. Bu görsel örneklerden kazanımda bulunan çocuğun bunları kendi yaşantısına aktarmasına model alma denir. Çocuk henüz bilmediği bir şeyi model alma yolu ile öğrenir ve gözlemlenen model ve davranışlar tekrar ile pekişir. Sonuçta ise çocuğun kişilik yapısı gelişir.<sup>1</sup> Kişilik yapısı gelişirken çocuğu aile ile rekabet edecek kadar çok etkileyen televizyon, çocuğun nasıl düşüneceğinden nasıl davranacağına kadar birçok özelliği üzerinde etki etmektedir.<sup>2</sup> Araştırmalara göre televizyondaki olumlu programların özellikle ilk çocukluk döneminde çocukların bilişsel gelişimine fayda sağlamaktadır. Örnek verecek olursak okul öncesi döneme yönelik programların çocuklarda kelime dağarcığının gelişimine katkı sağladığı gözlemlenmektedir. Televizyon aracılığı ile yapılan bu iletişim ve bilgilendirme süreci, dini ve inançsal açıdan olumlu duyu ve tutumlar kazandırmada önemli araç olabilir. Ancak bu dini bilgilendirme süreçlerinde dikkatli ve seçici olunmadığında çocuklar olumsuz yönde etkilenebilir. Bu nedenle dini kavram ve değerler ile ilgili çocuklarda olumsuz davranış ve tutumların oluşmasına sebep olabilir. Çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarını şekillendiren televizyon, onların dini duyu ve değerler ile

<sup>1</sup> Suat Cebeci - Recep Demir, "Çizgi Filmler Çocuklara Neyi Vaat Ediyor?", *Diyanet İlmî Dergi* 54/1 (2018), 141.

<sup>2</sup> Erol Mutlu, *Televizyon ve toplum* (TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı, 1999), 120.

yeni karşılaştıkları bir dönemde özellikle çizgi film ve animasyonlar ile gerçekleştirilen bu yol göstermeler çok önemlidir. Bu nedenle bu yapımların üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir.<sup>3</sup> Sosyal Öğrenme Kuramını geliştiren, Albert Bandura özellikle çocukların model alma ile öğrendiğini savunmaktadır. Eskiden insanların model aldığı çevre aile üyeleri, sosyal yaşantısındaki öğretmen, arkadaş, akraba gibi kişilerken günümüzde bu çevrenin içine televizyon ve internetin girmesi ile ünlü kişiler, futbolcular, film yıldızları ve çizgi film kahramanları model alınmaya başlanmıştır. Bandura, bu modeller arasında çocukları en çok etkileyen ve onların davranışlarına yön verenlerin çizgi film kahramanları olduklarını belirtir.<sup>4</sup> Oruç ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışmaya göre<sup>5</sup> çocukların izledikleri çizgi filmlerdeki kahramanları örnek ve rol model almanın olumsuz özelliklerinden daha çok olumlu özelliklerinin olduğu yönünde bir sonuç bulunmuştur. Medya ve televizyon açısından bakıldığında film ve dizilerde başrol oyuncusunun izleyici tarafından örnek alınması, onun davranış ve tutumlarının taklit edilmesi modelleme olarak tanımlanır. Özellikle çocuk ve gençlerde modelleme önemlidir.<sup>6</sup> Çocuklar değerleri de bu vasıta ile kazanabilir. Bu konuda yapılan bir araştırmada "Çizgi filmlerden değer öğretimi sürecinde yararlanılmalı mı?" sorusuna cevap aranmış ve çizgi filmlerin çocukların yaşamında çok önemli bir yere sahip olması dolayısıyla değer öğretimine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.<sup>7</sup> Çünkü çocuklar medyada gördükleri kahramanları rol model alma eğilimindedir. Modelleme çocukların ve gençlerin sosyalleşmesi açısından önemlidir. Genel olarak izledikleri filmin kahramanını rol model almaya çalışan çocuklar filmin kahramanındaki olumlu ve olumsuz özellikleri taklit edebilirler. Burada önemli bir husus ise kahramanın davranış ve tutumlarının ekrana nasıl yansıdığıdır. Özellikle din ve değer öğretimi konusunda yapılan çizgi film çalışmalarının incelenmesi gerekmektedir.

4-6 yaş çocukları için çizgi film izleme, oyun oynama ile eşdeğer kabul edilmiş ve onların çizgi filmde karakter, tema ve figürler arasında ayırım yapma gibi birçok şeye dikkat ettikleri tespit edilmiştir. Böylece çizgi filmlerin çocukların değer sistemine katkı sağladığı ve örtülü yönlendirmeler ile onlar üzerinde etkili olduğu yönünde önemli bulgulara ulaşılmıştır.<sup>8</sup> Çocuklar üzerindeki etkisi kanıtlanmış olan çizgi filmlerin etkilerini genel olarak olumlu ve olumsuz olarak iki kategoride değerlendirmek mümkündür. Olumlu etkileri; öğretici olması, hayal gücünü geliştirmesi, eğlendirici olması, rol model oluşturmaya, uzak yerler hakkında bilgi

---

<sup>3</sup> Elif Emre Kaya - Fatma Gökçen Atuk, "Çocuklarda Din Dilinin Oluşturulması: Çizgi Filmler Örneği", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/12 (2020), 76.

<sup>4</sup> Bilal Yorulmaz - Mukaddes Zikra Tanrıverdi, "Din ve Değerler Eğitimi Açısından Keloğlan Çizgi Filminin Değerlendirilmesi", (2015), 29.

<sup>5</sup> Cemil Oruç vd., "Okul Öncesi Dönem Çocuğunun Kişilik Gelişiminde Rol Modellik ve Çizgi Filmler", *Ekev Akademi Dergisi* 15/48 (2011), 294.

<sup>6</sup> Yaşar Erjem - Mustafa Çağlayanereli, "Televizyon ve Gençlik: Yerli Dizilerin Gençlerin Model Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi", *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 30/1 (2006), 16.

<sup>7</sup> Neslihan Karakuş, "Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya Örneği)", *Değerler Eğitimi Dergisi* 13/30 (2015), 263.

<sup>8</sup> Cebeci - Demir, "Çizgi Filmler Çocuklara Neyi Vaat Ediyor?", 304.

vermesi, çocukların kişilik ve dil gelişimine katkı sağlaması, çocuğu dinlendirmesi, onlara düşünme, eleştirme ve sorgulama fırsatı sunması ve onları mutlu etmesi olarak sayılabilir. Olumsuz etkileri ise çocuğu gerçeklikten koparması ile çocuğun başka alemlere dalması, çocuğun güvenli davranışlarını azaltması, ekran bağımlılığını artırması, çocukların vakitlerini fazlası ile harcaması, olumsuz karakterlere özenerek onları rol model almaya çalışması gibi etkiler sıralanabilir. Çocukların izlediği çizgi filmlerin çoğunluğunu yabancı yapımlar oluşturmakta ve bu tür yapımların ülkemizde yaygın bir şekilde izlenmesi birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu yapımların çocuklar üzerinde olumsuz davranışları yaygınlaştırması ve kendi kültürel değerlerinin dayatılması, çocuklar üzerinde olumsuz etkilerine örnek olarak verilebilir.<sup>9</sup> Çizgi filmlerin etkileri hakkında yapılan bir doktora çalışmasında ikisi yerli, ikisi yabancı dört çizgi film incelenmiş, olumsuz örnekler de göz önünde bulundurularak bu çizgi filmlerin dinî ve kültürel değerlerin eğitimi noktasında rolleri karşılaştırmalı olarak mukayese edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlardan bazıları şu şekildedir: Çocuğun değer kazanımında yerli-yabancı bütün çizgi filmler rol oynamaktadır. Nezaket, aile büyüklerine saygı gibi değerlerin çizgi filmlerde ortak değerler olduğu ve bu çizgi filmlerin çocuğun ilgi ve dikkatini çektiği belirtilmiştir. Bu durumda çocuk aile ortamında edindiği davranış kalıpları ve değerleri pekiştirerek hayata geçirecektir.<sup>10</sup> Bu sonuçlar çocukların tutum ve davranışlarında olumlu ve olumsuz etkiye sahip olan çizgi filmlerin çocuğun sosyal hayatında birçok davranışına etki etmektedir. Eğer uzmanlar tarafından bilinçli bir şekilde üretilmezse bunların kötü sonuçlar doğurabileceği de söz konusudur.

Günümüzde yaygın izlenen eğitim araçlarından birisi olan çizgi film ve animasyonların doğru bir şekilde kullanılması ancak uzman din eğitimcileri ve psikologları rehberliğinde üretilen yerli yapımlar sayesinde olabilir. Bu tür yapımların istenen düzeyde izleyici kitlesine sahip olması ile başarılı olabilecekleri söylenebilir.<sup>11</sup> Araştırmamıza konu olan Tay animasyonu uzman din eğitimcileri ve çocuk psikologları rehberliğinde yapılan din ve değer öğretimini hedefleyen bir yapımla özelliğine sahip olması açısından dikkate değerdir. Bu nedenle özellikle bu tür yapımların artırılması ve daha iyisinin ortaya çıkması için bu şekilde yayınlanan animasyon ve çizgi filmlerin incelenmesi gereklidir.

Son yıllarda ülkemizde TRT iş birliği ile çizgi filmler, yabancı çizgi filmlere alternatif olarak üretilmekte ve alanında da başarılı oldukları görülmektedir. Bunu birçok çalışma göstermektedir. Söz gelimi *Keloğlan* çizgi filmi,<sup>12</sup> *Pepe* çizgi filmi<sup>13</sup> ve

<sup>9</sup> Erkan Yaman vd., "Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler", *Değerler Eğitimi Dergisi* 13/29 (2015), 250.

<sup>10</sup> Recep Demir, "Türkiye'de Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerde Dini ve Kültürel Değer Eğitimi", (2019), 160.

<sup>11</sup> Bilal Yorulmaz, "Din ve Değerler Eğitimi Açısından Caillou Çizgi Filminin Değerlendirilmesi", *Diyanet İlmî Dergi* 49/3 (2013), 143.

<sup>12</sup> Yorulmaz - Tanrıverdi, "Din ve Değerler Eğitimi Açısından Keloğlan Çizgi Filminin Değerlendirilmesi".

<sup>13</sup> Bilal Yorulmaz, "Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi", (2013).

*Rafadan Tayfa*<sup>14</sup> çizgi filmi gibi TRT iş birliğinde üretilen bu çizgi filmlerden bazıları başarılarıyla dikkat çekmiştir. Bu araştırmaya konu olan TRT ortak yapımı ile oluşturulan *Tay* 3D animasyon filmi 2022 yılı 23 Eylül'de vizyona girmiş ve animasyonun hedef kitlesi 6-9 yaş çocuklardır. Film "TRT Çocuk" tarafından uzman psikolog ve çocuk gelişim uzmanlarının katkısı ile hazırlanmış ve hem yetişkinler hem çocuklar tarafından büyük ilgi ile karşılanmıştır. Almanya, Fransa, Hollanda, Azerbaycan ve Birleşik Arap Emirlikleri başta olmak üzere 20 ülkede daha seyirciyle buluşacak olan 3D animasyon türündeki sinema filmi, özellikle okul çağındaki çocuklara din ve değer eğitimi açısından bazı kazanımları vermeyi hedeflemektedir.<sup>15</sup> Bu araştırmanın amacı, *Tay* 3D animasyon türündeki sinema filminin olumlu ve olumsuz yönlerini irdeleyerek, din ve değerler eğitimi açısından yerini tespit etmektir.

## 1. Yöntem

Çalışma, nitel araştırma yöntemi ile yürütülmüş olup veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmanın konusu hakkındaki olgu, olayların ve bilgilerin yer aldığı yazılı materyallerin analizini kapsayan bir veri toplama yöntemidir.<sup>16</sup> Nitel yönelimli araştırmalarda olgular doğal oluşumu içerisinde incelenir ve herhangi bir müdahalede bulunulmaz. Nitel araştırmalarda veri toplama teknikleri gözlem, mülakat ve dokümanlardır. Elde edilen veriler tümevarım yaklaşımı ile analiz edilerek betimsel olarak raporlanır.<sup>17</sup> Verilerin analizi için içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, nitel araştırmalarda kullanılan veri analiz tekniğidir. İçerik analizi araştırmacının bir iletişim kaynağındaki (kitap, makale, film gibi) içeriği açığa çıkarmasını sağlar. İçerik analizi ile incelenen veriler başka içerikler ile karşılaştırılabilir ve nicel teknikler (tablo çizelge) ile analiz edilebilir. Buna ek olarak içeriğin farkına varılması zor yönleri de açığa çıkarabilir. İçerik analizi yapılan materyaller, yazılı olabileceği gibi görsel materyalde içerik analizinde kullanılabilir. Söz gelimi fotoğraf, resim, heykel, video ve film gibi görsel metinleri incelemek için kullanılır. Görsel metnin içerik analizi, görsel metnin anlamlarının okunması ile yapılır. Görseller yorumlanmalı ve sembolik imgeler ile anlamlar keşfedilmelidir.<sup>18</sup> Bu doğrultuda, çalışmada animasyon filmi bir görsel doküman olarak ele alınacaktır. İnceleme sonrasında elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilecektir.

<sup>14</sup> Şener Şentürk - Ayfer Keskin, "Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Millî ve Evrensel Değerler Açısından Değerlendirilmesi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20 (2019), 143-157.

<sup>15</sup> <https://www.yenisafak.com/hayat/trt-ortak-yapimi-tay-en-cok-izlenen-film-odu-kalplere-dokunan-hicret-hikayesini-cocuklar-cok-sevdi-3860603>.

<sup>16</sup> Hasan Şimşek - Ali Yıldırım, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018), 210.

<sup>17</sup> Sait Gürbüz - Faruk Şahin, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2016), 104.

<sup>18</sup> W. Lawrence Neuman, *Toplumsal Araştırma Yöntemleri 2*, çev. Sedef Özge (Ankara: Yayınodası Yayıncılık, 2016), 2/466, 472.

Bu çalışmada *Tay* adlı animasyon sinema filmi din ve değerler açısından incelenecektir. Çalışmanın analizine konu olan sinema filmi özellikle 4-9 yaş arasındaki çocuklara hitap ettiği düşünülmektedir. Bu nedenle içerik analizinin kategorilerini belirlemede bu yaş grubundaki çocukların dini ve değerler eğitimi aldığı diyanet yaygın eğitimi ve örgün eğitimde verilen değerler önemlidir. Bu nedenle Diyanet İşleri Başkanlığının 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının öğretim programında yer alan kazanımlar ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programında yer alan kök değerler temel alınacaktır. Bunun doğrultusunda çalışmada "Tay 3D animasyon sinema filmi dini duygu ve değerleri destekleyen bir içerik sunmakta mıdır?" temel problemi kapsamında aşağıdaki alt sorulara cevap aranacaktır.

- Tay 3D animasyonlu sinema filminde en sık hangi değerlere yer verilmektedir?
- Tay 3D animasyonlu sinema filminde en az hangi değerlere yer verilmektedir?
- Tay 3D animasyonlu sinema filminde değerler hangi bağlam ve kapsamda ele alınmaktadır?
- Tay 3D animasyonlu sinema filminde hangi dini öğelere yer verilmektedir?
- Tay 3D animasyonlu sinema filminde hangi kültürel öğelere yer verilmektedir?

4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretim programında bulunan değerler şunlardır: Dua, şükür, özür dileme, saygı, sorumluluk, yardımlaşma, sabır, iyilik, doğruluk ve dürüstlük, adalet. Yine bu programda yer alan dini tutumlar ise şunlardır: Allah'ı seviyorum, Peygamberimi seviyorum, kitabımı seviyorum, insanları seviyorum, kâinatı seviyorum, dinimi seviyorum, dini mekanları seviyorum, vatanımı seviyorum.

İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersi programında yer alan kök değerler ise şu şekildedir: Adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Ayrıca çizgi filmlerde veya izlenen her filmde izleyicinin en çok filmin kahramanını rol model olarak aldığı bilindiğinden bu filmin kahramanı olan Tay, karakter özellikleri açısından incelenmiştir.

### 1.1. Veri Toplama Aracı

Araştırma 80 dakika süreye sahip "Tay" 3D animasyon sinema gösterimi ile sınırlı olup herhangi bir seri çizgi filmi değildir. Bu nedenle bu animasyonun çeşitli bölümleri veya ikinci, üçüncü serisi olmadığı için tek bir sinema filmi şeklinde incelenmiştir. Bu yüzden araştırma izlenen bu animasyon filmi ile sınırlıdır. Çalışmada veriler doküman incelemesi yoluyla sinema filminden elde edilmiştir. Verilerin toplanması için 4 defa "Tay" isimli 3D animasyon sinema filmi izlenmiş ve



ayrıntılı değer ve din öğretimi değerlendirme formu açısından takip edilerek form doldurulmuştur.

## 1.2. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde hazırlanan değerler formu ve incelenen kültürel dini öğelerin bulunduğu form, filmin 3 defa izlenmesi ile doldurularak elde edilen veriler detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Nicel veriler, içerik değerlendirme formu ile elde edilmiştir. Değerlendirme formuyla elde edilen nicel verilerin işlenmesinde, frekans analizi kullanılmıştır.

## 2. "Tay" Filminin, Konusu ve İçeriği Bakımından İncelenmesi

Film, Mekke'de annesi ile birlikte yaşayan Tay'ın annesinin Medine'de birine satılması ve Tay'ın annesini bulmak için Mekke'den Medine'ye gitmesini ve yolda yaşananları konu almaktadır. Tay'ın yakın arkadaşı keklığın yardımcıları ile kaçmaya çalışması ve devamında yol boyunca yanından hiç ayrılmayacak olan Deve Jabal ile karşılaşması ile devam etmektedir. Dikkat çekilen bir husus karakterlerin isimleridir. Tay'ın ismi Riyah, annesinin ismi Şiraz, Deve Jabal'ın dostu olan atın ismi Asifa olarak belirtilmiştir. Örneğin kahraman Tay'ın adı "Riyah" "رياح," kelimesi "rüzgâr" anlamına gelen "ريح" kelimesinin çoğuludur. Türkler için çok önemli olan at için "Rüzgâr" kelimesi tercih edilir. Çizgi film Mekke ve Medine arasında geçtiği için Rüzgâr yerine Arapça kökeni tercih edilmiştir. Yine Tay'ın dedesi olan atın ismi ise Arapça "عاصفة" şeklinde yazılan "Asifa" kelimesi de "şiddetli rüzgâr, fırtına" anlamlarına gelir. Dolayısıyla karakter isimleri Türklerin kültürel öğeleri ile birleştirilirken animasyonun konu alındığı Mekke ortamı dikkate alınmaktadır.

Tay ve arkadaşı Mekke'den ayrılırken sahibi onu bulup getirecek kişilere altın vereceğini söylemesi üzerine çizgi filmdeki kötü karakterler Tay'ın peşine takılır ve onu bulmaya çalışırlar. Bu kişilerin kötü karakter olduğunu göstermesi için bazı olumsuz özellikleri yansıtılmıştır. Söz gelimi bu iki kişi pazar yerinde hırsızlık yapan ve aylak karakterlerdir. Böylece çocuklara kötü karakterlerin olumsuz özelliklerinin verilmesi ile onların yapmaması gereken davranışlara dikkat çekilmiştir.



**Resim 1:** Tayın Annesini Bulmak İçin Sahibinden Kaçtığı Sahnelerden Biri

Din ve değer öğretimi açısından bakıldığında filmde ilginç ve dikkat çekici olan konu peygamberin hicreti ve sonrası yaşananlar, Bedir ve Uhud savaşı gibi tarihi konuların çok zevkli bir şekilde çocuklara öğretimidir. Merak duygusu uyandırarak ilerleyen animasyonda birçok yönden eğitici ve öğretici değerler mevcuttur. Aşağıda örnek olarak verilen sahne ile İslam'ın kutsallarından olan Kabe'nin animasyonda bu şekilde geçmesi önemli bir husustur. Bu sahnede Tay'ın "Elveda Mekke" diyerek vatanından ayrılışının hüznü ekrana yansıtılmıştır. Bu sahne Müslümanların Mekke'yi terk etmek zorunda kalışının taşıdığı duygulanımı, çocuk yüreğinde anlaşılır kılmaları açısından önemlidir.



**Resim 2:** Tayın Mekke'den Ayrıldığı Sahne

Tay, deve ve kekliğin yolda bir mağaraya girmesi ile yine Hz. Muhammed ve Hz. Ebubekir'in hicret sırasında mağaraya sığınmaları ve gerçekleşen mucizelerin anlatılması için bir zemin oluşturulmuştur. Bu ise çocukların zihinlerinde

somutlaştırma ile öğretimin yapılmasının önünü açmaktadır. Böylece deve, mağarada İslam tarihinden kesitler anlatmış ve kullanılan üslubun ise yine çok akıcı ve basit kelimelerden oluştuğu söylenebilir. Filmin devamında ise Tay'ın annesine kavuşması ve kendilerine gidecek yeni bir yer arayışında olduklarını gösteren aşağıdaki sahne ile film sonlandırılmıştır. Burada yeni gidecekleri yerin Kudüs olacağını ifade edilmesi ise bir diğer bölümün geleceğini göstermekte ve çocukları meraklandırmaktadır.



**Resim 3:** Filmin Son Sahnesinde Yeni Yolculuklarını Nereye Yapacaklarını Konuştukları Sahne

### 3. Bulgular ve Yorumlar

Araştırma yapılırken form oluşturulmuş ve 3 defa sinema salonunda film izlenerek söz konusu form doldurulup analiz edilmiştir. Kuran kursu öğretim programında yer alan değerler eğitimi ve ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi ders programında yer alan on kök değerlerin birleşiminden ortaya çıkan değerler şunlardır: Özür dileme, şükür, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımlaşma, sabır, iyilik, doğruluk, adalet, dostluk, özdenetim, vatanseverlik. Analiz edilen değerler ve elde edilen veriler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

**Tablo 1.** Animasyondaki değerler ve değerlerin geçme sıklığı

Değerler	f	Toplam %
Özür dileme	3	7,31
Şükür	4	9,75
Saygı	3	7,31

Sevgi	8	19,51
Sorumluluk	2	4,87
Yardımlaşma	4	9,75
Sabır	3	7,31
İyilik	7	17,07
Doğruluk	-	-
Adalet	-	-
Dostluk	6	14,63
Özdenetim	-	-
Vatanseverlik	1	2,43
<b>Toplam</b>	<b>41</b>	

Filmde incelenen değerler göz önüne alındığında en sık rastlanan değer sevgi iken en az vatanseverlik değerine rastlanmıştır. Hiç vurgulanmayan değerler doğruluk, adalet ve özdenetimdir. Filmin ikinci en sık rastlanan değeri iyiliktir. Filmin üçüncü en sık rastlanan değeri dostluktur. Filmin dördüncü en sık rastlanan davranış ve değeri özür dilemedir. Daha sonra bunu teşekkür, yardımlaşma ve sabır izler. Tay annesini aramaya gider ve pazar yerinde hızlı koşarken birine çarpması ve özür dilemesi, yine kaçarken yardımcı olanlara teşekkür etmesi gibi birkaç özür dileme ve teşekkür sahnesi özellikle özür dilemeyi vurgular ve teşekkür etmenin gerekliliğini belirtir.

Tayın deve ile ilk karşılaştığı zaman ona deve diye hitap etmesi ve bunun üzerine devenin tayı uyarması ve “Benim bir adım var bana öyle hitap etme” demesi ve tayın özür dilemesi ile artık deveye “Jabal Amca” şeklinde hitap etmesi; saygı değerinin öğretilmek istendiğini göstermektedir. Ayrıca filmin sonlarına doğru yine bir hatırlatma ile saygı değeri pekiştirilmektedir.

Filmde en sık rastlanan üçüncü olan dostluk, keklik ve tayın dostluğu filmin başından sonuna kadar kekliğin tayı hiç bırakmaması ve daima ona yardım etmesi hem yardımlaşma değerini hem de dostluğun önemini vurgular. Filmin ikinci en sık rastlanan iyilik değerine örnek olarak Tay’ın annesinin, fırtınada annesini kaybeden küçük bir çocuğa iyilik yapması ve daha sonra o çocuğun da atın iplerini çözmesi ile kaçmasına yardım ederek iyilik yapması verilebilir.



**Resim 4:** Tay ve Küçük Dostu Kekliğin Olduğu Bir Sahne

Anne sevgisi ve evlat sevgisi ise filmin ana konusu olarak görülmekte ve sevgi değerinin yer yer filmde belirgin şekilde işlenmesi bu değer animasyondaki en sık rastlanan değer olduğunu da açık bir şekilde ortaya çıkarmıştır. Zaten film anne sevgisi ile başlayıp anne ve evladın kavuşması ile son bulmuştur. Bu ailenin önemini göstermekte ve aile bireyleri arasındaki sevgiye dikkat çekmektedir. Günümüzde aile kurumunun zayıflamaya başladığı ve çeşitli yayın organları ile bu kurumun önemsizleştirilmeye çalışıldığı açıktır. "Tay" gibi ailenin önemini aktaran yapımlarla ailenin öneminin çocuklar tarafından kavranmaktadır. Dolayısıyla zayıflamaya başlayan aile bağlarının güçlenmesi için atılan adımlardan birisi olarak düşünülebilir.



**Resim 5:** Tayın Annesinin Satılması Üzerine Yolda Giderken Bir Sahne

Araştırmamızın “filmde hangi dini öğelere yer verilmiştir?” alt problemine cevap aradığımızda ise dini öğelerin nasıl ve hangi yönleriyle verildiğinin ayrıntılı analizi yapılmıştır. Bu analiz filmin başından sonuna kadar görülen ve duyulan dini öğeler sırası ile takip edilerek belirlenmiştir. Bununla ilgili olarak öncelikle belirtilmesi gereken önemli bir husus; çocuk hikâyesinin içerisine yerleştirilen dini bilgilerin, çocukları hiç sıkmadan verilmesi önemli bir ayrıntıdır. Çünkü genelde dini bilgiler düz anlatım şeklinde sunulurken çocuklar çabuk sıkılma eğilimleri göstermekte hatta çocuklar bunları dinlemek istememektedir. Fakat bir filmin içerisine güzel bir şekilde yerleştirilen dini bilgiler çocukların dikkatlerini toplamakta ve öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Bu film de çocukların sonuna kadar heyecanlı ve dikkatli bir şekilde izlemelerini sağlamak ve öğrenmelerine katkı sunmaktadır.

Tay’ın annesi olan atın başka bir şehirde birine satılması ile başlayan film aslında Tay’ın annesini kaybetmesi ve bulma hikâyesi olarak sunulmakta ve annesini bulma yolunda başından geçenler anlatılmaktadır. Deve ve tay Mekke’den Medine’ye giderken bir mağaraya girerler ve bu mağarada Tay deveden masal anlatmasını ister. Bunun üzerine deve ise; “Sen Hz. Muhammed’i biliyorsun değil mi? der. Bunun üzerine Tay: “Evet Allah’ın âlemlere gönderdiği son peygamberdir.” der. Devenin anlatacaklarına bu soru ile başlaması sıradan birinden değil, Allah’ın göndermesine ve son peygamberliğine dikkat çekilerek peygamberliğin önemine vurgu yapılmak istenmiştir. Müşriklerin Müslümanlara yaptıklarını anlatırken Tay’ın, “Müşrik ne demek Deve Jabal Amca” demesi üzerine Deve Jabal’ın müşrikler hakkında yanlış bilinenleri tashih ederek müşriklerin tanımını yaptığı sırada ekrana o dönem yapılan helvadan putlar ve acıkınca putları yedikleri sahne verilmektedir. Çocuklara müşrik kavramının yanı sıra müşrik tutumları da görsel olarak verilmek istenmiştir. Devamında Jabal, peygamberi istemeyen müşriklerin, onu öldürmeye çalıştıklarından bahseder. Jabal, peygamberi öldürmek arzusuyla evine kadar gelen müşriklerin, peygamberin yatağında Hz. Ali’nin olduğunu görmeleri üzerine orayı terk ettiklerini anlatırken anlatılanların görsel olarak da canlandırılması öğretimde kalıcılık açısından önemlidir. Yine bu sahne verilirken Hz. Ali’nin gösterilmemesi dini hassasiyetlere uygunluk göstermektedir. Jabal, anlatmaya devam ederek Hz. Muhammed ve Hz. Ebubekir’in mağarada saklanması ve müşriklerin gelip mağaranın ağızındaki güvercin yuvası ve örümcek ağı mucizesini anlatmaktadır. Bunun üzerine mağaradan yanlarına gelen örümcek, güvercin ve yılan sahnesi ile hikâyeler arasında bağ kurulmakta böylece öğretilmek istenilen şeye ilgi çekici hale getirilmektedir. Bütün bunlar bilginin kalıcılığını güçlendirmeye yöneliktir. Deve Jabal, Onların orada üç gün kaldığını sonra oradan ayrıldıklarını söylemesi üzerine Tay, “Hadi anlatsana merak ediyorum, sonra ne oldu?” demesi, izleyen çocukların ilgisini tekrar anlatılanlara yöneltmektedir. Bunun üzerine ise Jabal daha önce hatırladığı gibi eski arkadaşı olan bir at ile anısını hatırlar ve ekranda onunla Medine’ye gittiği zaman gösterilir. Deve Jabal bu at arkadaşı ile Hz. Muhammed’i takip ettiklerini anımsar. Böylece hicreti anlatan Jabal hicret sonrası Bedir ve Uhud savaşlarından bahseder. Özellikle savaşların çıkması ve müminlerin güçlenmesini

engellemek için su kuyularını anlatırken Tay'ın "Susadım" demesi de su kuyularının önemini somutlaştırarak öğretmeyi sağlamış olur. Bedir Savaşı'nda kazanan Müslümanları anlatırken tay ve deve arasında şu diyalog dikkat çekicidir:

.....Tay: "Savaş mı istiyorsun al sana al."

Jabal: "Savaş hiç iyi bir şey değil evlat. Bunu o güzel aklından çıkarma."

Tay: "Özür dilerim, müminlere öyle davranınca demek istedim."

Jabal: "Evet seni anlıyorum ama savaş en son çare olmalı bu da bizim sevineceğimiz bir şey değil, unutmama."

Savaşın İslam'daki yeri basit ve açık bir şekilde anlatılmış ve çocuklar üzerinde etkili olması için daha sonraki diyaloglarda Tay'ın "Çünkü savaşmak iyi bir şey değil" cümlesi ile pekiştirilmeye çalışılmıştır. Deve Jabal'ın arkadaşı olan ve Uhud Savaşı'na katılan atın ise sahibi ile birlikte şehit olmasını anlatması üzerine Tay'ın O'na "Kahraman" demesi ve Jabal'ın "Evet, O bir kahramandı evlat" ifadeleri ile "şehitlik" kavramına vurgu yapılması göze çarpmaktadır. Hikâyede bazı dini öğeler bu şekilde anlatılırken aynı zamanda içeriğe uygun dini motifler de ekrana yansımaktadır böylece çocukların zihinlerine hem sözel hem görsel olarak etki etmek hedeflenmektedir.

Sonuçta filmde söz konusu olan dini öğeleri şu şekilde sıralayabiliriz: Peygamberin tanımı, müşrik ve mümin tanımları, hicretin neden yapıldığı ve kimlerin hicret ettiği, hicret konusunun müminler için önemi, hicret sonrasında müminlerin karşılaştığı zorluklar ve müşrikler ile yapılan Bedir ve Uhud savaşları, Allah yolunda ölenlerin şehit olması ve savaşın iyi bir şey olmadığıdır.

Araştırmamızın bir diğer alt sorusu olan "Filmde hangi kültürel öğelere yer verilmiştir?" alt problemine cevap aradığımızda filmde baştan sona dikkat çeken kültürel öğeleri şu şekilde tasnif edebiliriz: Atasözleri, deyimler, ailenin öneminin vurgulanması. Örneğin deve Jabal'ın Tay'a "senin başına ödül kondu" demesi unutulmaya yüz tutan deyimlerin hatırlatılmaya çalışılmasıdır. Sonuçta filmin kahramanında 5 karakter özelliği baskın bir şekilde görülmektedir. Bunlar açık sözlülük, dışa dönüklük, dürüstlük, meraklılık ve fedakârlıktır. Ayrıca yan karakterler ile birlikte düşünüldüğünde vurgulanan karakter özellikleri beş büyük karakter kuramına göre deneyime açıklık, sorumluluk, dışa dönüklük, uyumluluk ve duygusallıktır.<sup>19</sup> Deneyime açıklık karakter özelliğine göre meraklı ve bağımsız, sorumluluk özelliğine göre çalışkan, güvenilir özellikler görülmüştür. Ayrıca dışa dönüklük faktörüne göre samimi, sempatik, macera meraklısı, uyumluluk faktörüne göre yardımsever, güvenilir özelliğe sahip karakter özellikleri filmdeki ana ve yan kahramanlarda görülmektedir.

---

<sup>19</sup> İlhan Çiçek - Ayşe Esra Aslan, "Kişilik ve beş faktör kişilik özellikleri: kuramsal bir çerçeve", *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 10/1 (2020), 140.

## Sonuç

Tay animasyon sinema filmi yerli bir yapım olması, dini ve kültürel değerleri aktarmayı hedef edinmesi bakımından başarılı bir yapıdır. Ayrıca olumsuz öğelere yer vermemesi açısından ve filmdeki kahramanların olumlu model olmaları konusunda başarılı olduğu da ortadadır. Animasyon filminin hitap ettiği kitle düşünüldüğünde filmde kullanılan üslubun muhatap kitleye uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca bu animasyon din ve değer öğretimi konusunda başarılı bir yapıdır. Özellikle çizgi filmin içinde İslam tarihi olaylarından kesintilerin merak uyandırıcı şekilde anlatılması iyi düşünülmüş ve günümüz çocuklarının dikkatini çekecek şekilde hazırlanmıştır.

Araştırmaya konu olan animasyon on üç değer açısından incelenmiştir. Bu değerler 4-6 yaş arası Kur'an kursu öğretim programında ve ilköğretim din kültürü ders programında yer alan değerlerdir. Toplamda on üç değer belirlenmiş ve incelenmiştir. Bunlar ise özür dileme, şükür, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımlaşma, sabır, iyilik, doğruluk, adalet, dostluk, özdenetim, vatanseverliktir. Bu değerlerden en sık rastlanan değerden en az rastlanan değere kadar sırası ile şu şekildedir: Sevgi, iyilik, dostluk, şükür, yardımlaşma, saygı, özür dileme, sabır, sorumluluk, vatanseverliktir. Özdenetim, doğruluk ve adalet değerine belirgin bir şekilde rastlanmamıştır. Fakat özellikle animasyonun hikâye kısmında müminlerin özellikleri anlatılırken bu değerlerden bahsedilmektedir. Bu animasyon, değerlerin çocuklara kazandırılması için uygun bir sinema filmi olarak değerlendirilebilir. Ancak değer kazanımına dönük ve özellikle kültürel değerlere dönük sahneler artırılabilir.

Filmde özellikle Jabal Amca'nın animasyonun kurgusu gereği Tay'a; Mekke'den Medine'ye hicreti, Hz. Muhammed ve Hz. Ebubekir'in mağara olayını anlatması, buna ek olarak Bedir ve Uhud savaşlarına değinilmesi üzerine filmdeki Tay karakterinin deveye sorular yöneltmesi, din öğretiminde hikâye, örnek olay yönteminin kullanıldığının bir göstergesidir. Animasyonda bu yöntemlerin kullanılarak çocuklara bazı kavramların öğretilmeye çalışılması hem üslup hem içerik bakımından başarılıdır.

Tay karakterinin filmin başından sonuna kadar sıkça özür dileme ve teşekkür etme ifadelerine yer verilmesi özellikle okul öncesi çocukların sosyal beceri ve görgü kurallarını edinmesine katkı sunmaktadır. Bununla birlikte çizgi filmin akışı içerisinde özür dileme ve teşekkür etme ifadelerine daha sık yer verilmesinin mümkün olabileceği belirtilmelidir. Ayrıca teşekkürün yanı sıra Allah'a şükür ifadelerinin geçmesi çocuklar için örnek olabileceği unutulmamalıdır.

Filmin ana konusu ve kurgusu gereği en önemli değer sevgi olduğu açıktır. Bu değer yeterli ve başarılı şekilde verildiği gözlemlenmesine rağmen adalet ve özdenetim değerlerine vurgu yapılmasının gerekli olduğu söylenebilir. Ama sadece bir animasyon süresi içerisinde bu kadar zengin içeriğin bir arada verilmesi filmin ayrıntılı bir şekilde düşünülüp hazırlandığını göstermektedir.

Animasyon, çocuklara uygun olarak üretilmiş ve sağlıklı içerikleri barındırmaktadır. Buna karşın çocukların zararlı içeriklerden uzak durması için



onlara yönelik yapılan çizgi film ve animasyonların bir denetim kurumlarından geçirilerek "çocukların izlemesinde herhangi bir sakınca yoktur" gibi onay cümleleri ile çocukların izlenmesine izin verilebilir. Böylece zararlı içeriklerin önüne geçebilmek için animasyon ve çizgi film yapımcıları daha hassas davranırlar.

### **Etik Kurul Onayı**

Araştırmada TRT Çocuk ortak yapımı olarak hazırlanan animasyon sinema filmi incelenerek doküman incelemesi yapılmış olup herhangi bir kişiden veri elde edilmediğinden insan araştırmaları etik kurulu onayına başvurulmamıştır.

### **Ethics Committee Approval**

In the research, the animated movie film prepared as a co-production of TRT Child was examined and document analysis was carried out, and since no data was obtained from any person, the approval of the human research ethics committee was not applied.

**Kaynakça**

- Çebeci, Suat- Demir, Recep. "Çizgi Filmler Çocuklara Neyi Vaat Ediyor?" *Diyanet İlmî Dergi* 54/1 (2018), 139-170.
- Çiçek, İlhan - Aslan, Ayşe Esra. "Kişilik ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri: Kuramsal Bir Çerçeve". *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 10/1 (2020), 137-147.
- Demir, Recep. *Türkiye'de Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerde Dini ve Kültürel Değer Eğitimi*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sakarya Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora tezi. 2019. <https://hdl.handle.net/20.500.12619/77114>
- Emre Kaya, Elif - Atuk, Fatma Gökçen. "Çocuklarda Din Dilinin Oluşturulması: Çizgi Filmler Örneği". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/12 (2020), 51-92. <http://doi.org/10.5281/zenodo.3710725>.
- Erjem, Yaşar - Çağlayandereli, Mustafa. "Televizyon ve Gençlik: Yerli Dizilerin Gençlerin Model Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi". *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 30/1 (2006), 15-30.
- Gürbüz, Sait - Şahin, Faruk. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 3. Basım, 2016.
- Karakuş, Neslihan. "Okul Öncesi Döneme Hitap Eden Tema İçerikli Çizgi Filmlerin Değerler Eğitime Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi (Niloya Örneği)". *Değerler Eğitimi Dergisi* 13/30 (2015), 251-277. <https://doi.org/10.47951/mediad.991146>.
- Mutlu, Erol. *Televizyon ve toplum*. TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı, 1999.
- Neuman, W. Lawrence. *Toplumsal Araştırma Yöntemleri 2*. çev. Sedef Özge. Ankara: Yayınodası Yayıncılık, 8. Basım, 2016.
- Oruç, Cemil vd. "Okul Öncesi Dönem Çocuğunun Kişilik Gelişiminde Rol Modellik ve Çizgi Filmler". *Ekev Akademi Dergisi* 15/48 (2011), 281-297.
- Şentürk, Şener- Keskin, Ayfer. "Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Milli ve Evrensel Değerler Açısından Değerlendirilmesi". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20 (2019), 143-157 <https://doi.org/10.17494/ogusbd.548307>.
- Şimşek, Hasan- Yıldırım, Ali. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, 11. Basım, 2018.
- Yaman, Erkan vd. "Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler". *Değerler Eğitimi Dergisi* 13/29 (2015), 245-269, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29168/312358>.
- Yorulmaz, Bilal. "Din ve Değerler Eğitimi Açısından Caillou Çizgi Filminin Değerlendirilmesi". *Diyanet İlmî Dergi* 49/3 (2013), 127-143.

Yorulmaz, Bilal. "Pepee Çizgi Filminin Din ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6/24 (2013), 438-448. <http://hdl.handle.net/11424/120720>.

Yorulmaz, Bilal - Tanrıverdi, Mukaddes Zikra. "Din ve Değerler Eğitimi Açısından Keloğlan Çizgi Filminin Değerlendirilmesi". ed: Bilal Yorulmaz vd. *Sinema ve Din*. (2015), 15-29.

